

NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA I ODPOWIEDZI DOTYCZĄCE SYSTEMU TRACK&TRACE

1. Czy spółki działające w ramach grupy kapitałowej mogą posługiwać się kodem identyfikacyjnym swojej spółki matki z innego państwa UE, czy też każda spółka powinna rejestrować się oddzielnie?

Stosownie do przepisów art. 14 ust. 1 rozporządzenia wykonawczego 2018/574, podmioty gospodarcze składają wniosek o kod identyfikacyjny podmiotu gospodarczego do podmiotu wydającego identyfikatory właściwego dla każdego państwa członkowskiego, w którym prowadzą co najmniej jeden zakład. Niniejszy przepis jednoznacznie wskazuje na konieczność uzyskania kodów identyfikacyjnych podmiotu gospodarczego w każdym państwie w którym podmiot prowadzi zakład.

Komisja Europejska podczas spotkania w dniu 14 lutego 2019 r. poinformowała, że w przypadku grupy kapitałowej, spółki córki prowadzące działalność jako odrębne osoby prawne w poszczególnych państwach członkowskich, powinny rejestrować się w tych państwach członkowskich, w których prowadzą działalność. Zatem nie powinno być sytuacji, w której spółka posługuje się kodem identyfikacyjnym wydanym dla jej spółki matki w innym państwie członkowskim, ponieważ stosowane kody identyfikacyjne powinny zawsze umożliwiać identyfikację podmiotu odpowiedzialnego za dane działanie. Dopuszczalna jest natomiast sytuacja, gdy spółki prowadzące działalność w ramach grupy kapitałowej w jednym państwie członkowskim posługują się jednym kodem identyfikacyjnym podmiotu, jeżeli jest to uzasadnione strukturą działalności tych podmiotów.

2. Czy każdy producent/importer wnoszący o niepowtarzalne identyfikatory do polskiego podmiotu wydającego identyfikatory (ID Issuer) powinien być uprzednio zarejestrowany przez polskiego ID Issuer'a?

Zgodnie ze stanowiskiem Komisji przedstawionym na spotkaniach w dniu 14 lutego oraz 12 marca 2019 r., co do zasady, każdy podmiot unijny powinien posiadać jeden kod identyfikacyjny podmiotu. Podmiot, który posiada już kod identyfikacyjny podmiotu uzyskany w swoim państwie członkowskim nie powinien być ponownie rejestrowany. Wyjątek stanowią podmioty, które posiadają zakłady w różnych państwach członkowskich (art. 14 ust. 1 rozporządzenia 2018/574), jednakże należy zauważyć, że w praktyce takie zakłady zazwyczaj stanowią odrębne osoby prawne, co powoduje, że będą posiadały odrębne kody identyfikacyjne podmiotu gospodarczego.

3. Jak należy rozumieć pojęcie „operatora pierwszego punktu detalicznego”?

Zgodnie z wyjaśnieniami Komisji zawartymi w dokumencie „Q&A: EU systems for traceability and security features of tobacco products” (https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/tobacco/docs/tt_qa_en.pdf), rozporządzenie wykonawcze definiuje, że punktem pierwszej sprzedaży detalicznej jest obiekt w którym wyroby tytoniowe są po raz pierwszy umieszczane na rynku. KE zwraca uwagę, że termin “punkt sprzedaży detalicznej” nie odnosi się do jednostki, a raczej do fizycznej lokalizacji, w której wyroby tytoniowe są wprowadzane na rynek, tj. są udostępniane konsumentom.

Punkty sprzedaży detalicznej powinny być rejestrowane jako zakłady (otrzymując kody identyfikacyjne zakładów). Natomiast podmiot będący operatorem (właścicielem) tych punktów powinien uzyskać kod identyfikacyjny podmiotu gospodarczego.

4. Który podmiot jest odpowiedzialny za aktualizację danych rejestracyjnych w przypadku rejestracji podmiotu przez stronę trzecią?

W przypadku rejestracji operatorów punktów detalicznych, kody identyfikacyjne podmiotu gospodarczego oraz zakładu mogą uzyskać w ich imieniu tzw. strony trzecie, czyli np. dystrybutorzy lub hurtownicy.

Należy podkreślić, że możliwość rejestracji za pośrednictwem strony trzeciej nie wyłącza odpowiedzialności podmiotu będącego operatorem pierwszego punktu detalicznego w zakresie wypełnienia obowiązków związanych z rejestracją tego podmiotu i jego zakładów. Art. 16 ust. 3 mówi wprost, że w przypadku pierwszych punktów detalicznych obowiązek złożenia wniosku o kod identyfikacyjny zakładu spoczywa na operatorze pierwszego punktu detalicznego. Obowiązek ten może spełnić inny zarejestrowany podmiot w imieniu operatora, ale jest to tylko ułatwienie, z którego może lecz nie musi skorzystać operator punktu detalicznego, na którym ciąży obowiązek rejestracji.

Tak samo jest w przypadku aktualizacji danych rejestracyjnych (danych podmiotu, które są wymagane podczas rejestracji). Odpowiedzialność za aktualizację danych w systemie T&T spoczywa na podmiocie, którego dotyczy obowiązek rejestracji, czyli na operatorze pierwszego punktu detalicznego. Tutaj również nie ma przeszkód aby aktualizacji danych dokonywała strona trzecia, która została upoważniona do rejestracji, jednakże odpowiedzialność w tym zakresie spoczywa na operatorze pierwszego punktu detalicznego.

Zbieżne stanowisko w tym zakresie wyraziła Komisja, która podczas webinarium 12.02.2019 r. wskazała, że rozporządzenie wykonawcze nie zawiera przepisów, które uniemożliwiałyby operatorowi pierwszego punktu sprzedaży detalicznej (którego kody identyfikacyjne zostały zarejestrowane przez stronę trzecią) bezpośrednie powiadomienie ID Issuer'a o wszelkich zmianach, które wystąpiły w zakresie kodów identyfikacyjnych (podmiotu gospodarczego, zakładu). Odpowiedzialność zawsze spoczywa na danym operatorze, w tym przypadku na operatorze pierwszego punktu sprzedaży detalicznej.

5. W którym momencie powinny być nanoszone niepowtarzalne identyfikatory w przypadku wyrobów importowanych?

Zgodnie z art. 15 ust. 1 dyrektywy 2014/40/UE, w przypadku wyrobów tytoniowych wyprodukowanych poza Unią, obowiązki związane ze stosowaniem systemu identyfikowalności mają zastosowanie tylko do wyrobów przeznaczonych lub wprowadzanych na rynek Unii. Jednocześnie art. 6 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego 2018/574 stanowi, że w przypadku wyrobów tytoniowych produkowanych poza Unią niepowtarzalny identyfikator jest umieszczany na opakowaniu jednostkowym, zanim wyrób zostanie przywieziony do Unii. Należy również zwrócić uwagę na definicję „przywozu wyrobów tytoniowych” określoną w art. 2 pkt 38 dyrektywy 2014/40/UE, zgodnie z którą wyroby objęte zawieszającą procedurą celną nie są uznawane jako wprowadzone na terytorium Unii dopóki nie zostaną zwolnione z tej procedury.

W związku z powyższym, w przypadku wyrobów importowanych, niepowtarzalne identyfikatory powinny zostać naniesione przed przemieszczeniem ich na terytorium Unii, chyba, że wyroby te zostaną objęte zawieszającą procedurą celną.

Analogiczne zasady stosowane są aktualnie w zakresie oznaczania znakami akcyzy wyrobów tytoniowych wytwarzanych poza UE.

W praktyce najczęściej znaki akcyzy są przesyłane przez importera do zakładu produkcyjnego spoza UE, gdzie są one nanoszone na wyroby bezpośrednio na linii produkcyjnej.

6. Od jakiego momentu należy raportować przemieszczanie importowanych wyrobów tytoniowych?

W odniesieniu do obowiązków związanych z raportowaniem przemieszczania w systemie Track&Trace, należy podkreślić, że dotyczą one przemieszczania wyrobów na terytorium Unii Europejskiej. Oznacza to, że w przypadku importu, podmiot odbierający wyroby na terytorium Unii powinien zgłaszać do systemu Track&Trace komunikat o odbiorze wyrobów i od tego momentu każde przemieszczenie przed pierwszym punktem detalicznym powinno być raportowane do systemu.

7. Czy producent spoza Unii ma jakieś obowiązki w systemie Track&Trace?

Odnosząc się do pytania dotyczącego obowiązków producenta spoza UE, należy zauważyć, że przepisy dyrektywy 2014/40/UE oraz aktów wykonawczych mają zastosowanie wobec podmiotów prowadzących działalność na terytorium Unii. W konsekwencji obowiązki wynikające z tych regulacji nie dotyczą podmiotów nie prowadzących działalności na obszarze UE, a za taki podmiot należy uznać producenta wyrobów tytoniowych spoza UE, który nie wprowadza wyrobów na terytorium Unii (w omawianym przypadku dokonuje tego importer). Tym samym obowiązki dotyczące zawarcia umów z dostawcami repozytoriów spoczywają na podmiotach unijnych (producentach, importerach oraz podmiocie wydającym identyfikatory).

Importer obowiązany jest do zawarcia umowy z dostawcą repozytorium pierwotnego oraz dokonuje rejestracji zakładów spoza UE poprzez uzyskanie od Emitenta (podmiotu wydającego identyfikatory) kodów identyfikacyjnych zakładu dla fabryk, z których pochodzą importowane wyroby. W przypadku gdy kilku importerów nabywa wyroby od jednej fabryki spoza UE będzie ona kilkakrotnie rejestrowana – odrębnie przez każdego importera.

8. Czy konieczne jest wystawianie odrębnych faktur obejmujących wyłącznie wyroby tytoniowe, czy też faktura może obejmować różne grupy produktowe?

Przepisy wprowadzające system Track&Trace nie określają wymogu wystawiania odrębnych faktur dla wyrobów tytoniowych. W związku z tym nie ma przeszkód, aby faktura dotycząca wyrobów tytoniowych obejmowała również inne produkty – nie podlegające systemowi Track&Trace. Co więcej, faktura może dotyczyć wyrobów przemieszczanych w ramach różnych operacji logistycznych.

Zbieżne stanowisko w tym zakresie przedstawiła Komisja Europejska w dokumencie „Q&A: EU systems for traceability and security features of tobacco products” w punktach 15 i 17 (https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/tobacco/docs/tt_qa_en.pdf).

9. Czy firmy kurierskie podlegają systemowi Track&Trace?

System Track&Trace przewiduje rejestrowanie i przekazywanie informacji o wszelkich przemieszczeniach opakowań jednostkowych wyrobów tytoniowych (motyw 12 preambuły rozporządzenia 2018/5741). Stosownie do przepisów art. 15 ust. 5 dyrektywy 2014/40/UE system Track&Trace wymaga rejestrowania wejścia w posiadanie oraz przemieszczania wyrobów tytoniowych na wszystkich etapach obrotu wyrobami tytoniowymi, które występują przed pierwszym punktem sprzedaży detalicznej. Jednocześnie w art. 15 ust. 7 dyrektywy 2014/40/UE wśród podmiotów uczestniczących w obrocie wyrobami tytoniowymi wymieniono przedsiębiorstwa transportowe.

W związku z powyższym nie można zgodzić się z poglądem wskazującym, że przepisy dyrektywy nie dotyczą firm kurierskich transportujących wyroby tytoniowe.

W opinii Departamentu PA przyjęcie odmiennego stanowiska w tej kwestii prowadziłyby do nierównego traktowania podmiotów gospodarczych i byłoby sprzeczne z podstawowymi założeniami systemu Track&Trace, wynikającymi z art. 15 dyrektywy 2014/40/UE.

Zbieżne stanowisko w przedmiotowym zakresie Komisja Europejska przedstawiła podczas spotkania Subgroup on Traceability and Security Features w dniu 12 marca 2019 r. wskazując, że wyłączenie firm kurierskich ze stosowania systemu Track&Trace nie jest możliwe.

Należy również zauważyć, że w Sekcji 3, Rozdziału II, Załącznika II rozporządzenia 2018/574 określono wiadomości, które podmioty obowiązane są przysyłać do systemu Track&Trace w związku z przemieszczaniem wyrobów tytoniowych.

Podkreślenia wymaga, że wszystkie te wiadomości wymagają podania numeru rejestracyjnego pojazdu, którym wykonywany jest transport. Komisja zwróciła uwagę, że wszystkie pola określone w wiadomościach, w tym pole przeznaczone do wpisywania numerów rejestracyjnych, są obowiązkowe do wypełnienia.

10. Czy składy podatkowe podlegają systemowi Track&Trace?

Zgodnie z art. 15 ust. 5 dyrektywy 2014/40/UE wszystkie podmioty gospodarcze uczestniczące w obrocie wyrobami tytoniowymi, od producenta do ostatniego podmiotu gospodarczego przed pierwszym punktem detalicznym, są obowiązane do rejestrowania momentu wejścia w posiadanie każdego opakowania jednostkowego, a także wszystkich przemieszczeń tych opakowań aż do momentu, w którym podmioty te przestały być w posiadaniu tych wyrobów.

Zarówno przepisy dyrektywy 2014/40/UE, jak również aktów wykonawczych, nie przewidują żadnych wyłączeń podmiotowych.

Tym samym nie ma podstaw prawnych, które umożliwiłyby odstępianie od stosowania systemu Track&Trace w przypadku podmiotów prowadzących składy podatkowe.

Przedstawione wyżej stanowisko podziela również Komisja Europejska, która podczas spotkania w dniu 12 marca 2019 r. wskazała, że składy podatkowe podlegają wszystkim obowiązkom związanym z systemem Track&Trace.

Podmiot prowadzący skład podatkowy, w którym są produkowane lub magazynowane wyroby tytoniowe, powinien otrzymać kod identyfikacyjny podmiotu gospodarczego, a prowadzone przez niego składy podatkowe powinny uzyskać kody identyfikacyjne zakładu. Ponadto, należy zwrócić uwagę iż formularze wniosków o kod identyfikacyjny podmiotu gospodarczego oraz zakładu (pkt. 1.1 i 1.4 Sekcja 1, Rozdział II, Załącznik II rozporządzenia 2018/574) zawierają pola, w których należy podać numery akcyzowe, które posiadają podmioty prowadzące kilka składów podatkowych oraz składy podatkowe.

11. Jakie są obowiązki raportowe w przypadku przemieszczania wyrobów tytoniowych pomiędzy punktami sprzedaży detalicznej.

Co do zasady nie ma obowiązków raportowych po pierwszym umieszczeniu wyrobów na rynku dla konsumenta końcowego. Jednak jeżeli stanie się to regularnym działaniem, będzie to wykraczało poza zakres pojęcia „detaliczne” i będzie wymagało raportowania.

12. Co w przypadku zwrotów z punktów sprzedaży detalicznej?

Obowiązek raportowania w takim przypadku mają podmioty przyjmujące zwrot.

13. Czy ID ISSURER może wysłać identyfikatory do producentów bez odebrania potwierdzenia poprawności odbioru kodów przez router, czy powinien poczekać na takie potwierdzenie?

Nie. Zawsze musi uzyskać poprawną walidację przed wysyłką.

14. Czy dostawca repozytorium pierwotnego może do kosztów repozytorium wtórnego określonych przez operatora tej bazy danych doliczyć swój narzut przy wystawieniu faktury dla podmiotu, z którym ma zawartą umowę (przeniesienie kosztów na producenta)? Czy jest to zgodne z przepisami?

Przepisy tego nie regulują. Nie ma przeszkód w naliczaniu dodatkowych prowizji, związanych na przykład z ponoszonymi przez dostawcę pierwotnego repozytorium kosztami administracyjnymi, o ile przy określaniu wysokości tych kosztów brano pod uwagę zasadę proporcjonalności.

15. Czy wymagana jest walidacja danych podczas rejestracji oraz wydawania niepowtarzalnych identyfikatorów? Jeśli tak to w jaki sposób należy jej dokonać i w jakim zakresie?

Walidacja jest zawsze wymagana i odbywa się na poziomie Routera. Id Issuer posiadając relacje biznesowe i podpisaną umowę jest zobowiązany dokonać weryfikacji podmiotu, któremu wydaje kody identyfikacyjne.

16. Identyfikatory na poziomie zintegrowanym mogą zawierać dodatkowe informacje poza wymienionymi w art. 11 ust. 1 Rozporządzenia 2018/574, czy te dodatkowe dane muszą być raportowane do repozytorium wtórnego?

Na podstawie art. 11 ust. 4 Rozporządzenie 2018/574 podmiot może uzupełnić niepowtarzalny identyfikator opakowania zbiorczego o dodatkowe informacje. Dane te muszą być transmitowane do repozytorium.

17. Czy zgoda na zarejestrowanie punktu detalicznego przez stronę trzecią powinna być weryfikowana, a jeśli tak, to przez kogo?

Tak, właściwe organy mogą prowadzić losowe kontrole upoważnień udzielanych podmiotom trzecim.

18. Jaka jest różnica pomiędzy plikiem płaskim, a rejestrem.

W pliku płaskim znajdują się jedynie wybrane informacje niezbędne np. do otwarcia rejestru – plik techniczny, który ma zostać wgrany na urządzenia skanujące. Natomiast w rejestrach znajdują się wszystkie kompletne informacje. Oba są przechowywane w Repozytorium Wtórnym, ale ich funkcje są odmienne.

19. Czy możliwy jest jednorazowy zwrot kosztów związanych z wdrożeniem Systemu Track & Trace dokonywany przez producentów na rzecz podmiotów uczestniczących w łańcuchu dostaw wyrobów tytoniowych (art. 15 ust. 7 dyrektywy 2014/40/UE)?

Stosownie do przepisów art. 15 ust. 7 dyrektywy 2014/40/UE producenci wyrobów tytoniowych są obowiązani do przekazania wszystkim podmiotom gospodarczym uczestniczącym w obrocie wyrobami tytoniowymi, od producenta do ostatniego podmiotu gospodarczego przed pierwszym punktem detalicznym, w tym importerom, przedsiębiorstwom prowadzącym magazyny i przedsiębiorstwom transportowym, niezbędnych urządzeń umożliwiających rejestrowanie wyrobów tytoniowych, które podmioty te nabywają, sprzedają,

przechowują, transportują lub na których dokonują innego rodzaju czynności. Urządzenia te mogą odczytywać i przekazywać zarejestrowane dane w formie elektronicznej do ośrodka przechowywania danych.

Zgodnie z art. 15 ust. 7 sprzęt dostarczany podmiotom uczestniczącym w łańcuchu dostaw wyrobów tytoniowych musi umożliwiać odczytywanie i przesyłanie zarejestrowanych danych drogą elektroniczną do systemu repozytoriów. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż odczytywanie i przesyłanie danych stanowią czynności ciągłe, które występują przez cały okres, w którym podmioty są zaangażowane w obrót wyrobami tytoniowymi. Mało prawdopodobne jest, aby jakikolwiek dostarczony sprzęt był w stanie spełnić ten obowiązek w dłuższym okresie bez konieczności konserwacji lub nawet wymiany.

W związku z powyższym, w opinii Komisji Europejskiej, jednorazowa płatność dokonana przez producentów na rzecz pozostałych podmiotów gospodarczych uczestniczących w łańcuchu dostaw wyrobów tytoniowych nie byłaby zgodna z zobowiązaniami określonymi w przepisie art. 15 ust. 7.

Przedstawione wyżej stanowisko zostało zawarte w sprawozdaniu ze spotkania grupy ds. Track&Trace (punkt 6 AOB, akapit 3, str. 5), które dostępne jest pod adresem: https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/tobacco/docs/ev_20190214_sr_en.pdf